

Jesper Tang Nielsens prædiken 10. søndag efter trinitatis

Taler

Jesper Tang Nielsen
Valgmenighedspræst

Dato

9. august 2026

Sted

Immanuelskirken, København

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 11, vers 16-24

Salmer

DDS: 348 – 300 – 592 – 362 – 376 – 473

- 1 Hvad skal man sammenligne denne slægt med? Hvad ligner tiden? Jesus sammenligner den med små børn, der sidder på torvet og leger børnelege. De fløjter og synger. De leger bryllup og begravelse. Men ingen vil være med. Så beklager de sig og råber op: Hvorfor danser I ikke, når vi spiller på fløjte?
- 5 Hvorfor græder I ikke til vores klagesange? Hvorfor leger I ikke og gør, som I skal? Sådan er de små børn ifølge Jesus i Matthæusevangeliet. De mener at kunne styre verden omkring sig med deres leg. Dem sammenligner han denne slægt med.
- 10 Udviklingspsykologien taler om en periode tidligt i spædbarnets udvikling som bestemt af omnipotens. Almægtighed. I nogle af de første måneder af livet oplever barnet sig som almægtig, fordi det kan styre verden omkring sig og indrette den efter sine behov. Har det brug for føde og næring, giver det udtryk for det, og straks er moderens bryst til stede. Har det behov for varme og
- 15 tryghed, giver det udtryk for det, og straks er det omsluttet af kærlige arme. Men for barnet er det ikke den omgivende verden, der opfylder dets behov. Det er dets behov, der skaber den omgivende verden. Barnet skaber brystet, hvor det har behov for det, siger en af psykologerne. Omvendt bryder dets verden bogstaveligt talt sammen, hvis det ikke får sine behov opfyldt. For verden er ikke
- 20 andet end et resultat af dets behov. Det er omnipotens.

På et tidspunkt i løbet af barnets første halve år må illusionen brydes. Moderen, som det typisk er, eller en anden primær omsorgsperson, må vise sig som noget andet end barnet. Symbiosen mellem dem må brydes. Spædbarnet skal udvikle

sig til et selvstændigt individ ved at møde en verden, som det ikke selv skaber. Moderen må være en person, som ikke lader sig styre af barnet. Venligt og kærligt viser hun, at hun og hendes følelser ikke kan kontrolleres af barnets behov. Barnet vil gøre oprør. Skrige, hyle, bide og kradse, men omsorgspersonen
30 viser sig urørlig. Med ømhed og omsorg sætter hun sig igennem som noget andet end barnet. Hun er et selvstændigt individ, og fordi hun er det, kan barnet også blive det. Således skaber moderen verden for barnet, som noget andet end barnet. Og dermed kan barnet blive et selv og sig selv.

35 Nogle gange lykkes det ikke. Eller: alle gange er der noget, der ikke helt lykkes. Eller måske lykkes det aldrig helt. Der forbliver en særlig følelsesmæssig forbindelse mellem moder og barn. Moderen føler selv barnets behov. Og der er en rest af omnipotens tilbage. Verden måtte gerne være indrettet efter mine behov.

40 Til tider går det helt galt. Udviklingen bliver patologisk. Der opstår tilknytningsforstyrrelser i forholdet mellem barnet og omsorgspersonen, fordi symbiosen mellem dem ikke er blevet brudt. Barnet udvikler narcissistiske træk, fordi verden aldrig er blevet etableret som noget andet end barnet selv.

45 I de svære tilfælde er der selvfølgelig meget mere på færde end forholdet til moderen, men man kan beskrive narcissisme som det ikke at forholde sig til verden som noget andet end en selv. Tværtimod mener – eller føler eller oplever, for der er jo ikke tale om et bevidst forhold til verden, man kan måske sige: tror
50 – narcissister tror, at verden formes efter deres behov. Derfor kan narcissister være så hensynsløse, som de kan, for verden findes for dem ikke rigtigt, hvis de ikke selv skaber den. Andre mennesker er ikke rigtigt noget i sig selv, derfor er det for narcissister selvfølgelig, at de skal føje sig efter eller formes efter deres behov. Derfor kan det være så vanskeligt og nogle gange farligt at modsætte sig
55 narcissister, for det er jo hele deres verden, der bryder sammen, hvis den ikke retter sig efter deres behov. Narcissister kan gå til yderligheder for at få sine omgivelser til at danse, når de spiller på fløjte, og græde, når de synger klagesange, for verden må bekræfte den, de mener at være, ellers er verden kaos for dem.

60 Hvad skal jeg sammenligne denne slægt med, spørger Jesus og svarer: Med små børn, der mener at kunne styre verden med fløjter og kontrollere deres omgivelser med sin sang. For den slægt ved, hvordan verden skal være, og den vil

65 bestemme, hvordan omgivelserne skal opføre sig. Den skal svare til deres behov. Johannes Døberen var for anderledes og blev ikke venner med nogen. Han duede ikke. Menneskesønnen var for almindelig og blev venner med de forkerter. Han duede heller ikke. Ingen af opfyldte deres behov og kunne bekræfte deres verden. Tværtimod udfordrede den verden, som de kendte. Den, der var styret
70 af deres behov og kontrolleret af deres ønsker. Så måtte de væk, dem, der ikke kunne bekræfte denne slægt og opfylde dens behov. Som narcissister går slægten til yderligheder. Truslen må fjernes. De må væk, dø, slås ihjel, halshugges og korsfæstes, siger narcissisterne, for ellers kan verden ikke bestå, som man kender den.

75 Med hvad skal vi sammenligne vores slægt? Hvad ligner vores tid, når diskussionen går på, om kristendommen er årsag til menneskerettigheder og demokrati. Om folkestyret er folkekirkens opfindelse. Om den kristne kirke har indført lighed og frihed i verden. Eller om det netop ikke er tilfældet, så
80 kristendom og kirke kun modvilligt underlægger sig oplysningstanker og humanistiske idealer. Om kirken altid har været på undertrykkernes side mod de undertrykte og har hjulpet udbyttens mod de udbyttede. Om kristendommen altid og stadig væk hovedsageligt bruges til at holde folket nede til fordel for magthaverne.

85 Med hvad skal man sammenligne den slægt, hvor den diskussion føres og alle ser deres egne behov opfyldt og får deres egen verden bekræftet. Den ene magthavende teologiske fløj ser, at dens kirkelige kristendom står for alt det, som er godt i verden, og som de selv repræsenterer i denne slægt. Den anden
90 dominerende humanistiske fløj ser, at dens oplysningsideal har indført alt godt i verden, så de kan videreføre dens ateistiske idealer i vores slægt. Og begge parter bekræftes i, at verden passer til deres egne behov, og modparten er ført vild af ideologiske eller religiøse fordomme.

95 Med hvad skal man sammenligne denne slægt? Hvad ligner tiden? Er den ikke som små børn, der sidder på torvet og råber til hinanden: Vi spillede på fløjte, og I dansede ikke. Vi sang klagesange, og I græd ikke. Er den ikke som narcissister, der ikke kan lade deres verden udfordre, som ikke kan modtage noget, der ikke passer ind i den verden, der er skabt af deres egne behov?

100

Det vil gå dem slemt på dommens dag, siger Jesus i sidste del af teksten. Værre end Sodoma og Gomorra. For de kan ikke tage imod det, der ikke kommer fra

dem selv. Det, der ikke passer i deres egne idealer og forestillinger. Derfor afviser
105 de alt, hvad der ikke svarer til dem selv og ikke afspejler deres egne behov. De
forbliver lukket inde i deres egen narcissisme og kan ikke bryde ud af deres egne
begrænsninger. Det går dem slemt på dommens dag, for dommens dag ikke en
dag i fremtiden, men netop i dag, hver dag, hvor vi ikke vil se andet end vores
eget spejlbillede, hvor vi kun vil se vores egne behov opfyldt i det, vi tror på, og
110 det vi ikke tror på. For det er dommen, der fældes i dag og hver dag, så længe der
er noget, der hedder i dag: at leve i en verden, der kun er bestemt af vores egne
behov. At være fanget i en verden, som vi selv har skabt.

For det, vi får at vide i dag og alle dage, ja så længe, der er noget, der hedder i dag,
115 er, at vi er omgivet af et budskab, som ikke kan reduceres til behovsopfyldelse,
fordi det overskrider ethvert behov. Som ikke kan begrænses til en
verdensbekræftelse, fordi det overgår hele verden. Derfor kan det budskab
ramme os midt i vores narcissistiske selvkredsen og sætte os fri fra vores egne
behov og frelse os fra vores egen verden. Det er budskabet, at du i Jesus Kristus
120 er sat i forhold til noget, du ikke selv er, til noget, som du ikke selv har skabt, til
en kærlighed, som ikke er formet af dine behov. Derfor kan du i det forhold
være helt dig selv, helt fri for at skulle skabe dig selv og din egen verden. Helt fri
for, at den bryder sammen, hvis du ikke kan. Og det er, hvad vi alle har behov
for.

125

Kilde

Manuskript er taget fra www.kvvv.dk med tilladelse fra udgiver

Kildetype

Digitalt manuskript

130

Tags

10. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-tang-nielsens-praediken-10-sondag-efter-trinitatis>

135

140